

Olga Wasiuta, Sergiusz Wasiuta

Rekrutacja bojowników-cudzoziemców do ISIS

Wprowadzenie

W XXI w. istnieje wiele zagrożeń dla bezpieczeństwa zarówno w wymiarze poszczególnych państw, regionalnym na globalnym skończywszy. Jednym z takich zagrożeń jest międzynarodowy terroryzm, którego ofiarami są setki ludzi w niemal wszystkich rejonach świata. Terroryzm dziś to już nie tylko „fakt medialny”, ale obiektywne, prawdziwe zjawisko współczesnego świata, poważna aktywność zawodowa i potężny biznes. Cechą współczesnego terroryzmu jest aktywne zaangażowanie organizacji terrorystycznych, które mają ogromne informacyjne, finansowe, technologiczne i wszelkie inne zdolności, często dostępne dotychczas tylko podmiotom państwowym, potrzebne do swojej działalności. Jedną z tych organizacji terrorystycznych, która wyróżnia się znacząco na ich tle, jest Państwo Islamskie (*Islamic State, IS*), ugrupowanie, które obficie korzysta z doświadczeń wcześniejszych pokoleń sunnickiego fundamentalizmu religijnego. Do chwili obecnej w Europie nie ustalono jednolitego określenia Państwa Islamskiego. Istnieje wiele nazw i skrótów takich jak: Państwo Islamskie (pol. skrót – PI), *Islamic State* (ang. IS), Islamskie Państwo w Iraku i Lewancie¹ (pol. skrót – IPIL), *Islamic State of Iraq and Levant* (ang. skrót. ISIL), Islamskie Państwo w Iraku i Syrii (pol. skrót IPIS, najmniej popularne w mass mediach), *Islamic State of Iraq and Syria* (ang. skrót ISIS, najbardziej popularne w mass mediach). Istnieje jeszcze jedno określenie, które pochodzi z języka arabskiego i ze względu na pejoratywne znaczenie, używane w debacie publicznej w krajach demokratyczno-liberalnych od 2015 r. Chodzi o arabskie określenie „Daesh”². W tym artykule używamy pisownie najpopularniejszą, czyli ISIS albo Państwo Islamskie.

¹ Lewant (ang. *Levant*) – pochodzące z języka włoskiego określenie państw leżących na wschodnim, azjatyckim wybrzeżu Morza Śródziemnego. Granice wyznaczają: Morze Śródziemne, Taurus, Mezopotamia, pustynie Półwyspu Arabskiego i Morze Czerwone, od Egiptu po Turcję (Syria, Liban, Izrael) i ogólnie cała Azja Mniejsza; w średniowieczu handel między krajami Europy i Lewantu nazywano lewantyńskim.

² W czerwcu 2015 r. ówczesny szef rządu Wielkiej Brytanii David Cameron naciskał na BBC, by zaprzestało używania nazwy „Państwo Islamskie”, prawdopodobnie dlatego, by nie popularyzować określenia, wprost sugerującego istnienie oficjalnego, niezależnego organizmu państwowego. Taka nazwa, używana na Zachodzie, zapewne najbardziej odpowiadałaby samym terrorystom, którzy nie bez powodu opowiadają swym zwolennikom, że tworzą trwałe struktury swego kalifatu,

Jeszcze kilka miesięcy temu Państwo Islamskie było jednym z najbardziej złożonych, zamkniętych i stosunkowo skutecznych zjawisk militarnych i politycznych we współczesnych stosunkach międzynarodowych. Na Bliskim Wschodzie podejście do ISIS nie jest tak jednoznaczne, jak w państwach Europy czy Ameryki Północnej. Paradoksalnym sposobem ISIS może być nazwane politycznym kwantowym fenomenem, w którym na różnych jakościowych poziomach jednocześnie współistnieją różne rzeczywistości.

Wojna na Bliskim Wschodzie zagraża bezpieczeństwu innych regionów, a Europa jest zbyt blisko związana z Bliskim Wschodem, żeby tylko obserwować, co tam się dzieje. NATO i Zachód zintensyfikowały uderzenia przeciwko terrorystycznemu kalifatowi, który został uznany za jednego z głównych wrogów świata zachodniego. Świata, który chyba nie do końca rozumie, z czym w rzeczywistości ma do czynienia: specyficznym modelem państwa, który stosuje terror dla swego istnienia, czy czymś projektem?

Zagrożeniem jest również fakt, że ISIS swoją ideologią „radikalizuje” obywateli europejskich, którzy przyjęli fundamentalistyczną wersję islamu. Wiadomo, że duża liczba takich osób udała się do Syrii, aby przyłączyć się do ISIS, ale o wiele większym problemem są ci, którzy niezauważeni pozostają w naszym własnym społeczeństwie, działający jako wywiadowcy czy rekrutujący nowych bojowników. Przede wszystkim należy pamiętać o mentalności i ideologii tych osób. Celem dżihadystów jest wyrządzenie jak największej szkody i liczby ofiar i spowodowanie jak największego zamieszania i strachu wśród obywateli państw zachodnich³.

czym wypełniają nakaz islamu, by za życia wiernymi rządził władca kierujący się zasadami religii. Wcześniej większość urzędników USA czy Wielkiej Brytanii używali określenia ISIS. To jednak powodowało, że spore kłopoty zaczęły mieć firmy a nawet osoby używające imienia starożytnej, egipskiej bogini. Zdarzały się absurdy takie jak blokowanie przez Facebooka profili kobiet o tym imieniu, bo podejrzewał je o propagowanie idei islamskiego terroru. Pierwsze, oficjalne uznanie nazwy DAESH zawdzięczamy chyba rządowi Francji, który już w 2014 r. zaczął jej używać w oficjalnych dokumentach zamiast do tej pory wykorzystywanego EIIS, (*l'Etat Islamique pl Irak et en Syrie*). DAESH – to praktycznie ta sama nazwa, ale skrót pochodzi z języka arabskiego (*ISIS, ILIS, DAESH, czy Państwo Islamskie: która nazwa jest właściwa i czemu jest ich tak wiele*, <http://www.polishexpress.co.uk/isis-ilis-daesh-czy-panstwo-islamskie-ktora-nazwa-jest-wlasciwa-czemu-jest-ich-tak-wiele> [dostęp: 18.05.2017]) DAESH to arabski akronim od skrótu „ISIS” czyli *Islamic State of Iraq and Syria*, ale jego brzmienie dla Arabów ma znacznie szersze konotacje. Przede wszystkim „Daesh” przez wielu Syryjczyków uznawane jest za określenie pejoratywne i obraźliwe, oznaczać ma bowiem kogoś nieudolnego, ale przy tym niezwykle szkodliwego, niektórzy wskazywali przy tym, że słowo to kojarzy się niektórym podobnie jak polski „ciemnogród”. Za używanie terminu „DAESH” na terenach kontrolowanych przez islamistycznych terrorystów karze się śmiercią. Być może właśnie dlatego jeszcze we wrześniu 2014 r. francuski minister spraw zagranicznych stwierdził: „To grupa terrorystów a nie państwo. Nie polecam używania terminu Państwo Islamskie ponieważ to zamazuje linię podziału między islamem, muzułmanami i islamistami. Arabowie nazywają je „Daesh” a ja będę ich określał jako „rzeźników Daesh” (*Czym jest „Daesh”? Czy to tylko nowa nazwa Państwa Islamskiego?* <http://alexjones.pl/aj-aj-swiat/aj-polityka-na-swiecie/item/72329-czym-jest-%E2%80%9Aadaesh%E2%80%99-czy-to-tylko-nowa-nazwa-panstwa-islamskiego> [dostęp: 11.04.2017]), por: Wywiad A. Makhoul-Yatim z Wassim Nasr, *Derrière le terrorisme de l'EI il y a des ressorts qu'il faut comprendre*, <http://www.france24.com/fr/20160531-etat-islamique-wassim-nasr-terrorisme-ei-jihadiste-terrorisme-islamiste-syrie-irak> [dostęp: 01.07.2017].

³ Szerzej na ten temat: P. Mazur, *E-dżihad, soft Power radykalizmu islamskiego*, [w:] *Walka informacyjna: uwarunkowania, incydenty, wyzwania*, red. H. Batorowska, Uniwersytet Pedagogiczny

Cudzoziemcy w ISIS

Zagraniczni bojownicy nie są nowym zjawiskiem⁴. W 2014 r. Rada Bezpieczeństwa ONZ w punkcie 6 (a) rezolucji 2178 (2014) podała następującą definicję zagranicznych bojowników-terrorystów: „Obywatele, którzy popełniają lub próbują wyjechać do państwa, które nie jest ich państwem zamieszkania lub obywatelstwa ... w celu popełnienia, planowania, przygotowania lub udziału w aktach terrorystycznych lub dla szkolenia terrorystów albo odbywania takiego szkolenia”⁵.

Pierwsze pokolenie terrorystów związanych z Al-Kaidą, pochodziło z różnych krajów i włączało zagranicznych bojowników-terrorystów, którzy byli masą oddzielnych osób, których przyciągało do Afganistanu w latach 80. To byli weterani, którzy wyjeżdżali do Algierii, Somali, Tadżykistanu i byłej Jugosławii w latach 90. i ci, którzy później, w latach 2000. pojechali do Iraku, Pakistanu i Jemenu⁶.

Jednak dołączenie zagranicznych dżihadystów do ISIS jest bezprecedensowym zjawiskiem w ostatnich latach. Kalifat został ogłoszony przez Państwo Islamskie pod koniec czerwca 2014 r., a ogólna liczba chętnych nie zmniejsza się znacząco pomimo wielu zabitych bojowników. Eksperci szacują, że ISIS zdobywa od 850 do 1250 nowych rekrutów miesięcznie z zagranicy, chociaż w ostatnim czasie Turcja stara się uszczelnić swoje granicę⁷.

We wrześniu 2014 r. liczba zagranicznych bojowników w Syrii i Iraku liczyła około 15 tys. osób. Najnowsze szacunki wskazują, że liczba ta za rok wzrosła prawie dwukrotnie – do około 28 tys. osób. Te liczby nie są dokładne, ponieważ pochodzą z różnych źródeł różniących się jakością. Możliwe, że wysiłki koalicji walczącej z ISIS sprawiły, że lepiej można identyfikować i policzyć tych osób. Ale linia trendów jest niepokojąca, ponieważ 28 tys. osób ze 100 krajów na całym świecie zagraża nie

im. Komisji Edukacji Narodowej. Instytut Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej, Kraków 2017, s. 209–221; P. Mazur, *Dziha[at] kontra McŚwiat – poszukiwanie swojej tożsamości przez muzułmanów w mediach społecznościowych drogą do radykalizacji postaw*, [w:] *Współczesne wyzwania bezpieczeństwa europejskiego*, red. P. Mazur, O. Wasiuta, Wydawnictwo „Attyka”, Kraków 2016, s. 77–90.

⁴ David Malet, autor monografii dotyczącej zagranicznych bojowników w historycznej perspektywie, stwierdza: „Historycznie możemy dokumentować zagranicznych bojowników w blisko 100 wojnach domowych od końca XVIII wieku. Nie mamy dokładnych danych nawet w największych i najlepiej udokumentowanych przypadkach...”, ale możemy oszacować przybliżoną liczbę, że w ciągu ostatnich 250 lat było 100 000 zagranicznych bojowników na całym świecie”. (D. Malet, *What Does the Evidence Tell Us about the Impact of Foreign Fighters on Home-grown Radicalisation?*, Radicalisation Research Briefing, <http://www.radicalisationresearch.org/debate/malet-foreign-fighters-home-grown-radicalization/> [dostęp: 21.06.2017]; D. Malet, *Foreign Fighter Mobilization and Persistence in a Global Context*, „Terrorism and Political Violence” 2015, vol. 27, nr 3, pp. 455–473).

⁵ *Letter dated 19 May 2015 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999) and 1989 (2011) concerning Al-Qaida and associated individuals and entities addressed to the President of the Security Council*, United Nations, 19 May 2015, p.6, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2015/358&referer=/english/&Lang=E [dostęp: 7.06.2017].

⁶ Tamże.

⁷ R. Hall, *The U.S. Has Been Bombing the Islamic State for a Year. What Has Been Achieved?*, Global Post, August 13, 2015, <http://theweek.com/articles/571084/been-bombing-islamic-state-year-what-been-achieved> [dostęp: 15.06.2017].

tylko regionom, do których podróżują, ale także krajom, do których wracają. Te liczby wskazują na potrzebę kontynuowania przez państwa faktycznego zwiększenia wysiłków na rzecz wspólnego zwalczania ISIS⁸.

Według T. Otłowskiego, nawet pobieżna analiza operacji militarnych, prowadzonych w 2014 r. przez Kalifat na wielu różnych kierunkach operacyjnych, wskazuje, że rzeczywista liczebność bojowników musi być znacznie wyższa, niż oficjalnie zakładano. Tylko w Kobane walczyło w tym czasie (według danych kurdyjskich) ok. 8–10 tys. bojowników ISIS, z czego ponad tysiąc należało do najlepszych i najbardziej doświadczonych, w większości złożonych z cudzoziemców (głównie rosyjskojęzycznych emigrantów z Kaukazu). W tym samym czasie ISIS prowadziło działania zbrojne w innych regionach Kalifatu. W Syrii powinno było walczyć ok. 15–20 tys. bojowników, w tym kilka tysięcy ochotników z Europy Zachodniej, tworzących oddzielne formacje⁹. Równolegle w 2014 r. trwały duże operacje bojowe w Iraku, w związku z czym całość sił Państwa Islamskiego na froncie irackim można było oszacować na co najmniej 20 tys. bojowników, co nie jest liczbą nadmiernie wygórowaną, biorąc pod uwagę skalę i tempo tamtejszych operacji oraz rozległość obszaru, na jakim się one toczyły¹⁰.

Jednocześnie nie można zapominać, podkreśla T. Otłowski, że władza Kalifatu na rozległych terenach Syrii i Iraku wymagała umacniania i intensywnej kontroli, a więc obecności znacznych sił militarnych, realizujących zadania policyjne i porządkowe. Obowiązki tego typu są w dużej części wypełniane przez liczne lokalne milicje klanowe, oddane na służbę Kalifowi przez starszyzny poszczególnych klanów sunnickich. Łączną liczebność tych formacji na terenach Kalifatu można szacować na ok. 30 tys. członków i są one ważnym uzupełnieniem militarnej machinerii Państwa Islamskiego. Realizują zadania typowo porządkowe i policyjne na zajętych przez Kalifat terenach, pilnując tam przestrzegania islamskiego porządku społecznego, zapewniając ład i bezpieczeństwo funkcjonowania podstawowych służb komunalnych oraz uczestnicząc w lokalnych operacjach pacyfikacyjnych. Reasumując, T. Otłowski uważa, że pod koniec 2014 r. rzeczywistą liczebność armii Państwa Islamskiego można było oszacować na co najmniej 50 tys. bojowników, przy czym mowa tu wyłącznie o komponencie „regularnym”, a więc bez wspomnianych sił plemiennie-klanowych i formacji „specjalnych”, takich jak policja religijna itp.¹¹

Zanim Arabska Wiosna wybuchła w 2011 r., około 30 tys. muzułmańskich zagranicznych bojowników wzięło udział w 18 różnych konfliktach, od Bośni do Kaszmiru i Filipin. Od 2011 r. ponad 25 tys. zagranicznych rekrutów z 104 krajów (w tym na przykład Argentyna, Honduras, Wybrzeże Kości Słoniowej, Kambodża

⁸ National Security Division, *Assistant Attorney General John P. Carlin Delivers Remarks at the International Institute for Justice and the Rule of Law's Event on More Effective Responses to the Foreign Terrorist Fighter Threat*, Department of Justice, 28 September 2015, http://www.justice.gov/opa/speech/assistant-attorney-general-john-p-carlin-delivers-remarks-international-institute-justice?utm_source=%20Sailthru&utm_medium=email&utm_campaign=New%20Campaign&utm_term=%2ASituation%20Report [dostęp: 21.06.2017].

⁹ T. Otłowski, *Wojna z Kalifatem: armia Państwa Islamskiego*, „FAE Policy Paper” 2014, nr 33, s. 3.

¹⁰ Tamże.

¹¹ T. Otłowski, *Wojna z Kalifatem: armia Państwa Islamskiego...*, s. 4.

i Korea Południowa) wzięło udział w różnych konfliktach. Tylko w konflikcie w Syrii i Iraku, niezależnie od etnicznych lub kulturowych powiązań, ich liczba wzrosła z mniej niż 1000 w 2011 r. do więcej niż 3500 w 2012 r., ponad 8500 w 2013 r., ponad 18 tys. w 2014 r. do ponad 25 tys.¹² we wrześniu 2015 r.¹³. W październiku 2015 r. ich było już blisko 30 000 osób z ponad 100 krajów świata¹⁴.

Trudno jest oszacować ilość bojowników ISIS. Wszystkie liczby podawane przez organizacje pozarządowe, prasę oraz agencje rządowe należy traktować jako wielkości orientacyjne¹⁵. We wrześniu 2014 r. CIA poinformowała, że Państwo Islamskie składa się z 20–30 tys. bojowników. Natomiast Fuad Hussein – szef sztabu administracji prezydenta irackiego Kurdystanu – uważa, że ISIS stała się potężną siłą militarną biorąc pod uwagę obszar, jaki ono opanowało do listopada 2014 r., tj. 250 tys. km² i mieszkającą tam społeczność, liczącą 10–12 mln ludzi, szeregi zbrojnych oddziałów Państwa Islamskiego mogą liczyć nawet do 200 tys. osób, a wśród nich wielu byłych irackich i syryjskich żołnierzy¹⁶.

Po utworzeniu Państwa Islamskiego Emir Abu Bakr al-Baghdadi wezwał grupy islamskie na całym świecie, aby zadeklarowały lojalność wobec ISIS¹⁷. Poniżej znajduje się lista grup dżihadystów, które zobowiązały się do lojalności lub wsparcia ISIS (stanem na grudzień 2015 r.)¹⁸:

- al-I'tisam of the Koran and Sunnah [Sudan] – 1 sierpnia 2014 r. – wsparcie;
- Abu Sayyaf Group [Filipiny] – 25 czerwca 2014 r. – wsparcie;
- Ansar al-Khilafah [Filipiny] – 14 sierpnia 2014 r. – lojalność;
- Ansar al-Tawhid w Indiach [Indie] – 4 października 2014 r. – lojalność;
- Bangsamoro Islamic Freedom Fighters (BIFF) [Filipiny] – 13 sierpnia 2014 r. – wsparcie;
- Bangsmoro Justice Movement (BJM) [Filipiny] – 11 września 2014 r. – wsparcie;
- Jemaah Islamiyah [Filipiny] 27 kwietnia 2015 – lojalność;

¹² W 2015 r., według źródeł rosyjskich, Państwo Islamskie liczyło około 80 tysięcy ludzi: 50 tysięcy terrorystów w Syrii i 30 tysięcy – w Iraku (*25,000–30,000 foreigners fighting for ISIS* – Russian dep. defense minister Anatoly Antonov, 05.11.2015; <https://www.rt.com/news/320705-russia-isis-syria-asean/> [dostęp: 22.06.2017]).

¹³ US Congress Homeland Security Committee, *Final Report of the Task Force on Combating Terrorist and Foreign Fighter Travel*. Washington, D.C., September 2015, pp. 11–12, <https://homeland.house.gov/wp-content/uploads/2015/09/TaskForceFinalReport.pdf> [dostęp: 21.06.2017].

¹⁴ A.P. Schmid, *Foreign (Terrorist) Fighter Estimates: Conceptual and Data Issues ICCT*, Policy Brief, The Hague 2015, p. 1, <https://www.icct.nl/wp-content/uploads/2015/10/ICCT-Schmid-Foreign-Terrorist-Fighter-Estimates-Conceptual-and-Data-Issues-October20152.pdf> [dostęp: 25.06.2017].

¹⁵ M. Gawęda, *Potencjał militarny Państwa Islamskiego. Tylko interwencja lądowa zatrzyma „armię nowej generacji”*, <http://www.defence24.pl/138274,potencjal-militarny-panstwa-islamskiego-tylko-interwencja-ladowa-zatrzyma-armie-nowej-generacji> [dostęp: 27.06.2017].

¹⁶ P. Cockbur, *War with Isis: Islamic militants have army of 200,000, claims senior Kurdish leader*, 16 November 2014, <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/war-with-isis-islamic-militantshave-army-of-200000-claims-kurdish-leader-9863418.html> [dostęp: 27.06.2017].

¹⁷ A. Hosken, *Empire of Fear: Inside the Islamic State*, Oneworld Publications, London 2015, p. 83.

¹⁸ *Islamic State's 43 Global Affiliates Interactive World Map*, <https://intelcenter.com/maps/is-affiliates-map.html> [dostęp: 22.06.2017].

- al-Huda Battalion in Maghreb of Islam [Algeria] – 30 czerwca 2014 r. – lojalność;
- The Soldiers of the Caliphate in Algeria [Algeria] – 30 września 2014 – lojalność;
- al-Ghurabaa [Algeria] – 7 lipca – lojalność;
- Djamaat Houmat ad-Da'wa as-Salafiya (DHDS) [Algeria] 19 września 2015 – lojalność;
- al-Ansar Battalion [Algeria] 4 września 2015 – lojalność;
- Jundullah [Pakistan] – 17 listopada 2014 – wsparcie;
- Islamic Movement of Uzbekistan (IMU) [Pakistan/Uzbekistan] – 31 lipca 2015 – lojalność;
- Tehreek-e-Khilafat [Pakistan] – 9 lipca 2014 – lojalność;
- Leaders of the Mujahid in Khorasan (ten former TTP commanders) [Pakistan] – 10 stycznia 2015 – lojalność;
- Islamic Youth Shura Council [Libia] – 22 czerwca 2014 – wsparcie;
- Jaish al-Sahabah in the Levant [Syria] – 1 lipca 2014 – lojalność;
- Martyrs of al-Yarmouk Brigade [Syria] – grudzień 2014 – część ISIS – lojalność;
- Faction of Katibat al-Imam Bukhari [Syria] – 29 października 2014 – lojalność;
- Jamaat Ansar Bait al-Maqdis [Egipt] – 30 czerwca 2014 – lojalność;
- Jund al-Khilafah in Egypt [Egipt] – 23 września 2014 – lojalność;
- Liwa Ahrar al-Sunna in Baalbek [Liban] – 30 czerwca 2014 – lojalność;
- Islamic State Libya (Darnah) [Libia] – 9 listopada 2014 – lojalność;
- Lions of Libya [Libia] (Unconfirmed) – 24 września 2014 – wsparcie/ lojalność;
- Shura Council of Shabab al-Islam Darnah [Libia] – 6 października 2014 – lojalność;
- Jemaah Anshorut Tauhid (JAT) [Indonezja] – sierpień 2014 – lojalność;
- Mujahideen Indonesia Timor (MIT) [Indonezja] – 1 lipca 2014 – lojalność;
- Mujahideen Shura Council in the Environs of Jerusalem (MSCJ) [Egipt] – 1 października 2014 – wsparcie;
- Okba Ibn Nafaa Battalion [Tunis] – 20 września 2014 – wsparcie;
- Jund al-Khilafah in Tunisia [Tunis] – 31 marca 2015 – lojalność;
- Central Sector of Kabardino-Balkaria of the Caucasus Emirate (CE) [Rosja] – 26 kwiecień 2015 – lojalność;
- Mujahideen of Tunisia of Kairouan [Tunis] 18 maja 2015 – lojalność;
- Mujahideen of Yemen [Jemen] – 10 listopada 2014 – lojalność;
- Supporters for the Islamic State in Yemen [Jemen] – 4 września 2014 – lojalność;
- al-Tawheed Brigade in Khorasan [Afganistan] – 23 września 2014 – lojalność;
- Heroes of Islam Brigade in Khorasan [Afganistan] – 30 września 2014 – lojalność;
- Supporters of the Islamic State in the Land of the Two Holy Mosques [Arabia Saudyjska] – 2 grudnia 2014 – wsparcie ;
- Ansar al-Islam [Irak] – 8 stycznia 2015 – lojalność;
- Boko Haram [Nigeria] – 7 marca 2015 – lojalność;
- The Nokhchico Wilayat of the Caucasus Emirate (CE) [Rosja] – 15 czerwca 2015 – lojalność
- al-Ansar Battalion [Algeria] – 4 września 2015 – lojalność;

- al-Shabaab Jubba Region Cell Bashir Abu Numan [Somali] – 7 grudnia 2015 – lojalność¹⁹.

Około 15 tys. islamistów z różnych grup ekstremistycznych przyłączyło się do państwa islamskiego od 2011 r. Ponad połowa z nich pochodzi z Tunezji, Arabii Saudyjskiej, Maroka, Jordanii i Turcji²⁰. Federalna Służba Bezpieczeństwa Rosji potwierdziła, że w szeregach Państwa Islamskiego pod koniec 2015 r. walczyło 2400 rosyjskich obywateli, a Narodowy Komitet Zwalczenia Terroryzmu FR powiadomił, że w jednostkach ISIS otrzymują doświadczenie bojowe przedstawiciele z grupy „Emiratu Kaukaskiego”²¹, a także zwolennicy „Hizb ut-Tahrir”²².

Sądząc po tym, że swoją literaturę propagandową Państwo Islamskie publikuje w pięciu językach europejskich, grupa docelowa spoza Bliskiego Wschodu wydaje się znaczna. ISIS korzysta również z napływu zagranicznych bojowników-terrorystów, którzy nadal przybywają, aby uzupełnić jej szeregi. Innym ważnym problemem jest powrót zagranicznych terrorystycznych z pola bitwy w Iraku i Syrii do swoich państw, co niesie zagrożenia dla tych państw w związku z wykorzystywaniem ich umiejętności i doświadczenia bojowego dla przyciągania nowych zwolenników, tworzenia grup terrorystycznych i przygotowania ataków terrorystycznych.

Pod koniec 2015 r. Międzynarodowe Centrum ds. Zwalczenia Terroryzmu w Hadze (ICCT)²³ opublikowało badanie dotyczące zjawiska zagranicznych (terrorystycznych) bojowników w ISIS, koncentrując się na rekrutacjach do dżihadu, w którym podkreśla się szeroko rozbieżne szacunki liczby obcych wojowników i ich pochodzenie²⁴. Największą niepewnością jest procent zagranicznych bojowników do liczby miejscowych dżihadystów. Jest prawdopodobne, że co najmniej 40% bojowników ISIS to są obcokrajowcy. Inne źródła podają, że liczba cudzoziemców w ISIS stanowi blisko 1/5 wszystkich bojowników w Syrii i Iraku²⁵.

¹⁹ *Islamic State's 43 Global Affiliates Interactive World Map*, <https://intelcenter.com/maps/is-affiliates-map.html> [dostęp: 22.06.2017].

²⁰ R. Barrett, *The Islamic State. The Report by Head of the UN's al-Qaida and Taliban monitoring group*. N.Y., November 2014, p. 16.

²¹ Emirat Kaukaski – islamskie państwo proklamowane 31 października 2007 przez prezydenta Iczkerii Doku Umarowa. 31 października 2007 prezydent Czecheńskiej Republiki Iczkerii Doku Umarow ogłosił likwidację państwa i powstanie Emiratu Kaukaskiego.

²² *Integracja europejska: nowe bariery czy trwały kryzys?* red. K. Żukrowska, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2006, s. 511; M.A. Nowicki, *Europejski Trybunał Praw Człowieka: Wybór Orzeczeń 2012*, Wolters Kluwer, Warszawa 2013, s. 309.

²³ Międzynarodowe Centrum ds. Zwalczenia Terroryzmu w Hadze (*The International Centre for Counter-Terrorism -ICCT*) jest niezależnym ośrodkiem badań, które łączy naukowców i koncentruje się na zbieraniu informacji, uporządkowaniu i upowszechnianiu informacji dotyczących zapobiegawczych i międzynarodowych prawnych aspektów walki z terroryzmem. Podstawą ICCT jest praca nad takimi tematami, jak przeciwdziałanie dyskryminacji, prawa człowieka, praworządność i komunikacja w odniesieniu do walki z terroryzmem.

²⁴ A.P. Schmid, *Foreign (Terrorist) Fighter Estimates: Conceptual and Data Issues ICCT*, Policy Brief, The Hague 2015, <https://www.icct.nl/wp-content/uploads/2015/10/ICCT-Schmid-Foreign-Terrorist-Fighter-Estimates-Conceptual-and-Data-Issues-October20152.pdf> [dostęp: 25.06.2017].

²⁵ S. Sharma, *Map: How the Flow of Foreign Fighters to Iraq and Syria Has Surged Since October*, The Washington Post, 27 January 2015, <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2015/01/27/map-how-the-flow-of-foreign-fighters-to-iraq-and-syria-has-surged-since-octo->

Według amerykańskiego wywiadu, co miesiąc ponad 1 tys. terrorystów uzupełniają szeregi ISIS, a całkowita liczba cudzoziemców walczących po stronie organizacji, liczy 25-30 tysięcy osób, w tym z krajów z regionu Pacyfiku, a także z Rosji²⁶. Według Wiceministra Spraw Zagranicznych Federacji Rosyjskiej w listopadzie 2015 r. pod flagą ISIS walczyło ponad 25 tys. zagranicznych terrorystów-bojowników, w tym z krajów arabskich, Europy, Rosji i innych krajów WNP. Z Rosji do Syrii wyjechało 2719 rosyjskich obywateli, 160 z nich zostało zabitych, 73 powróciło i są skazane, kolejne 36 aresztowane²⁷.

Podobną liczbę zagranicznych bojowników podaje Rada Bezpieczeństwa ONZ z 2015 r. Biorąc pod uwagę zagranicznych bojowników-terrorystów działających w innych krajach, a także setki bojowników w Jemenie, Libii i Pakistanie, Somalii, łączna liczba zagranicznych bojowników, terrorystów, związanych z „Al-Kaidą” (w tym ISIS), przewyższa 25 tys. osób pochodzących z ponad 100 państw²⁸.

Natomiast w sprawozdaniu sekretarza generalnego ONZ Ban Ki-Moona o zagrożeniu dla pokoju i bezpieczeństwa stwarzanego przez ISIS zauważono, że w 2015 roku w szeregach ISIS i innych ugrupowaniach terrorystycznych było 30 tys. osób z ponad 100 krajów. Aby promować swoje idee²⁹ wśród tych, którzy potencjalnie mogą dołączyć do grona terrorystów Państwa Islamskiego coraz częściej wykorzystuje się Internet i sieci społecznościowe³⁰. Według danych amerykańskich badaczy, w 2016 r. po stronie ISIS walczyli przedstawiciele już z ponad 120 państw świata³¹.

Pochodzenie bojowników-cudzoziemców

Liczba cudzoziemców, którzy dołączyli do terrorystycznej organizacji Państwo Islamskie, nadal rośnie, co zmusiło społeczność międzynarodową do zwrócenia

ber/ [dostęp: 23.06.2017]; C. McCauley, *Western Muslims volunteering to fight in Syria and Iraq: Why do they go, and what should we do?* Freedom From Fear Magazine, nr 11 (2015), <http://f3magazine.unicri.it/?p=%201073> [dostęp: 23.06.2017].

²⁶ 25,000–30,000 foreigners fighting for ISIS – Russian dep. defense minister Anatoly Antonov, 05.11.2015; <https://www.rt.com/news/320705-russia-isis-syria-asean/> [dostęp: 22.06.2017].

²⁷ В Сирии уничтожено 160 боевиков ИГ, имеющих гражданство РФ, „Независимая газета”, 2015, 19 ноября, <http://www.ng.ru/news/524372.html> [dostęp: 22.06.2017].

²⁸ Letter dated 19 May 2015 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999) and 1989 (2011) concerning Al-Qaida and associated individuals and entities addressed to the President of the Security Council, United Nations, 19 May 2015, p. 9, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2015/358&referer=/english/ &Lang=E [dostęp: 17.06.2017].

²⁹ Więcej na ten temat: P. Mazur, P. Skorut, *Państwo i zagrożenie, Analiza zagadnienia na wybranych przykładach wykorzystania mediów społecznościowych przez terrorystów* [w:] *Resocjalizować, we współczesnej rzeczywistości społecznej? ale jak?*, red. T. Sołtysiak, M. Gołębowska, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2017, s. 275–297.

³⁰ Report of the Secretary-General on the threat posed by ISIL (Da'esh) to international peace and security and the range of United Nations efforts in support of Member States in countering the threat, 29 January 2016, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N16/023/53/PDF/N1602353.pdf?OpenElement> [dostęp: 21.06.2017].

³¹ C.M. McCaul, *A National Strategy To Win The War Against Islamist Terror*, September 2016, p. 6, <https://homeland.house.gov/wp-content/uploads/2016/09/A-National-Strategy-to-Win-the-War.pdf> [dostęp: 23.06.2017].

większej uwagi na ocenę ich liczby. Główny przepływ ludności pochodzi z Bliskiego Wschodu – 11 tys. osób, ponad 3 tys. osób – z terenów byłego Związku Radzieckiego³². Zagraniczni bojówkarzy-terrorysty pochodzą z ponad połowy krajów świata. Ich aktywność jest większa niż kiedykolwiek wcześniej, głównie ze względu na osoby przybywających do Syryjskiej Republiki Arabskiej i Iraku³³. Zgodnie z najnowszym szacunkiem ICSR (*The International Centre for the Study of Radicalisation and Political Violence*)³⁴ łączna liczba ta przekracza obecnie 20 tys. – z czego prawie jedna piąta to mieszkańcy lub obywatele krajów Europy Zachodniej. Dane zostały wyliczone we współpracy z Konferencją Bezpieczeństwa w Monachium i zostały włączone do Raportu o Bezpieczeństwie – nowego, rocznego przeglądu istotnych zmian w zakresie bezpieczeństwa i polityki zagranicznej³⁵. W oparciu o 14 krajów, dla których dostępne są wiarygodne dane, liczba cudzoziemców z krajów Europy Zachodniej wzrosła do prawie 4 tys. Jest to prawie dwukrotnie większa liczba w porównaniu z 2013 r. i przekracza najnowsze szacunki urzędników Unii Europejskiej. W odniesieniu do liczby ludności, najwięcej bojowników wyjeżdża z Belgii, Danii i Szwecji³⁶.

Analiza danych z otwartych źródeł wskazuje na rosnącą liczbę zarejestrowanych cudzoziemnych bojowników-terrorystów na całym świecie od połowy 2014 do marca 2015 r. o 71%, częściowo z powodu bardziej kompleksowych danych wewnętrznych, a także większego dostępu do danych ze źródeł otwartych. Ponadto, jest gwałtowny wzrost (od 70 do 733%) liczby bojowników z wielu krajów Europy i Azji. Poza światem muzułmańskim, Francja i Rosja nazwane w raporcie wśród państw dostarczających największą liczbę bojowników³⁷.

W grudniu 2015 roku do ISIS dołączyło około 30 tys. bojowników z co najmniej z 85 krajów. Chociaż większość rekrutów ISIS pochodzi z Bliskiego Wschodu i świata arabskiego, wielu zagranicznych bojowników pochodzi również z krajów

³² P.R. Neumann, *Foreign fighter total in Syria/Iraq now exceeds 20,000; surpasses Afghanistan conflict in the 1980s*. 26/01/2015, <http://icsr.info/2015/01/foreign-fighter-total-syria-iraq-now-exceeds-20000-surpasses-afghanistan-conflict-1980s/> [dostęp: 17.06.2017].

³³ *Letter dated 19 May 2015 from the Chair of the Security Council Committee...*, p. 8.

³⁴ Międzynarodowe Centrum Badań nad Radykalizacją i Przemocą Polityczną (ICSR) jest pozarządową organizacją z siedzibą w Londynie, misją którego jest analizowanie i wyjaśnienie zrozumienia przemocy politycznej i radykalizacji poprzez połączenie najbardziej innowacyjnych myślicieli z środowisk akademickich, politycznych i biznesowych. ICSR prowadzi niezależne badania i opisuje swoją misję w następujący sposób: edukowanie społeczeństwa w zakresie dyplomacji i strategii, administracji publicznej i polityki, bezpieczeństwa i walki z terroryzmem oraz międzynarodowego rozwiązywania konfliktów. Organizacja jest partnerem czterech instytucji akademickich: King's College London; Uniwersytet w Pensylwanii; Centrum Interdyscyplinarne Herzlija (Izrael); Oraz Jordańskiego Instytutu Dyplomacji. ICSR rozpoczęła swoją działalność w styczniu 2008 r. podczas pierwszej międzynarodowej konferencji w sprawie radykalizacji i przemocy politycznej w Londynie. Podczas tej konferencji brytyjski sekretarz stanu Jacqui Smith zainicjował nową inicjatywę rządu w zakresie zwalczania terroryzmu.

³⁵ Munich Security Report 2017: „*Post-Truth, Post-West, Post-Order?*” <https://www.security-conference.de/en/discussion/munich-security-report/> [dostęp: 17.06.2017].

³⁶ P.R. Neumann, *Foreign fighter total in Syria/Iraq now exceeds 20,000...*

³⁷ *Letter dated 19 May 2015 from the Chair of the Security Council Committee...*, p. 8.

zachodnich, w tym większość z Unii Europejskiej, a także Stanów Zjednoczonych, Kanady, Australii i Nowej Zelandii³⁸.

Do ISIS dołączyły również tysiące bojowników z Rosji i setki z Indonezji i Tadżykistanu. Rekrutacja zagranicznych bojowników do ISIS jest zjawiskiem globalnym i stanowi zagrożenie dla społeczności międzynarodowej. Ze względu na zagrożenie ISIS wobec innych narodów kluczowe znaczenie ma zrozumienie czynników, które doprowadziły cudzoziemców do przystąpienia do dżihadystów. Po wstąpieniu do ISIS biorą udział w walkach w Syrii i Iraku. Mogą też łatwo wrócić do domu, w dużej mierze niezauważeni, ponieważ mają paszporty innych państw. Jako wyszkoleni w taktyce terrorystycznej i powiązani z innymi terrorystami, bojownicy mogą tworzyć sieci terrorystyczne dla ataków w swoich państwach zamieszkania³⁹. Najlepszym przykładem jest Abdelhamid Abaaoud⁴⁰, domniemany lider komórki, która organizowała ataki w Paryżu w listopadzie 2015 r. W 2010 r. został aresztowany za kradzież, a w 2014 roku przeniósł się do Syrii i dołączył do Państwa Islamskiego⁴¹. Po powrocie do Francji stworzył szeroką sieć współników do przeprowadzania ataków. Według dziennika „*The Guardian*” wraz z Sidem Ahmedem Ghلامem próbował dokonać ataku na kościół zabijając przy tym jedną osobę. Został skazany przez sąd na karę 20 lat pozbawienia wolności, lecz w styczniu 2015 uciekł do Syrii. Został zabity w obławie przez francuską policję 18 listopada 2015 w Saint-Denis⁴².

Problem stwarzany przez zagranicznych bojowników-terrorystów jest złożony i wieloaspektowy. Nie ma systematycznych i szybkich rozwiązań. Z oczywistych powodów jakość danych pozostaje nierównomierna. Po pierwsze, nie wszyscy zagraniczni bojownicy-terrorysty są znani władzom krajowym. Po drugie, szacunki są wstępne. W wielu przypadkach wiadomo tylko, że ktoś opuścił swój kraj zamieszkania, być może w celu przyłączenia się do terrorystycznej grupy związanej z Al-Kaidą czy ISIS. Potwierdzenie takich informacji jest trudne, głównie z powodu wjazdu zagranicznych bojowników-terrorystów na terytorium państw nie jest w pełni kontrolowany przez ich rządy (podobnie jak w niektórych rejonach Iraku, Libii, Somali i Syryjskiej Republiki Arabskiej) z powodu niepełnych danych wywiadu i organów

³⁸ E. Benmelech, E.F. Klor, *What Explains the Flow of Foreign Fighters to ISIS?* Department of Economics, 2016, http://www.kellogg.northwestern.edu/faculty/benmelech/html/Benmelech-Papers/ISIS_April_13_2016_Effi_final.pdf [dostęp: 11.06.2017].

³⁹ T. Hegghammer, *Should I Stay or Should I Go? Explaining Variation in Western Jihadists' Choice between Domestic and Foreign Fighting*, „*American Political Science Review*” 2013, nr 107 (1), p. 1–15.

⁴⁰ Abdelhamid Abbaoud – islamski terrorysta, podejrzany o serię zamachów w Paryżu w 2015 roku. Był synem sklepikarza Omara Abbaouda, który wyemigrował z Maroka do Belgii w 1975 roku.

⁴¹ J. Brow, *Abdelhamid Abaaoud: 5 Things To Know About Alleged Mastermind Behind Paris Attacks*, november 18, 2015, <http://hollywoodlife.com/2015/11/18/who-is-abdelhamid-abaaoud-terrorist-paris-attacks-mastermind/> [dostęp: 10.08.2017].

⁴² S. Mekhennet, A. Faiola, M. Ryan, *Suspected architect of Paris attacks is dead, 2 senior European officials say*, november 18, 2015, https://www.washingtonpost.com/world/2-attack-suspects-in-dead-after-french-police-raid-north-of-paris/2015/11/18/a2b6d52e-8d6a-11e5-934c-a369c80822c2_story.html?utm_term=.756a6b393406 [dostęp: 10.08.2017].

ścigania. Państwa mogą wykorzystywać różne sposoby rozliczania osób zabitych i opuszczających strefę konfliktu⁴³.

Wyniki badań amerykańskich badaczy wskazują, że rekruci zagraniczni w organizacjach terrorystycznych pochodzą głównie z zamożnych, etnicznie i językowo homogenicznych krajów. Niektórzy twierdzą, że większość rekrutów jest napędzana przez ideologię religijną i polityczną. Autorzy sugerują, że im bardziej homogeniczne jest państwo przyjmujące, tym trudniejsze jest doświadczenie imigrantów muzułmańskich w procesie asymilacji. To powoduje, że niektórzy z nich radykalizują się⁴⁴. Bojownicy z krajów Europy Zachodniej przynoszą ISIS wszystkie wspomniane powyżej korzyści. ISIS przyciąga te grupy docelowe dzięki wyrafinowanej maszynie propagandowej i korzystaniu z mediów społecznościowych.

Według niektórych rosyjskich badaczy, w szeregach ISIS prawie jedna trzecia bojowników to rosyjskojęzyczni mieszkańcy krajów WNP: Czeczeni, Tatarzy, Tadzycy, Uzbegy, Azerowie, Rosjanie etc.⁴⁵ Powstaje pytanie: jak oni trafiają do Syrii i Iraku, wyjeżdżając ze swoich krajów? Oni sami mówią, że jadą do ISIS przez Turcję, i to często razem ze swoimi rodzinami: z żonami i dziećmi⁴⁶. Powstawanie ISIS pośrednio zbiega się z czasem, kiedy Rosja zaczęła aktywne działania przy tworzeniu tzw. „ruskiego mira”⁴⁷ – nowej ideologii Kremla.

Jeden z liderów Emiratu Kaukaskiego⁴⁸ (Amir Szura Madzlis Vilayat Nokhchi-cho), brat Doku Umarow Ahmed Abu Hamza (Umarow) w wywiadzie dla gruzińskiego portalu *Newcaucasus* podkreślił, że Emirat Kaukaski nie jest organizacją, a jest państwowym tworzeniem, jednocześnie wojskowo-politycznym związkiem muzułmanów Kaukazu, Idel-Uralu⁴⁹ i regionu Wołgi. I chociaż obecnie nie ma aktywnych operacji wojskowych, walka nie została przerwana. Najważniejszą rzeczą jest to, że wojskowe skrzydło Emiratu Kaukaskiego w większości przysięgło Państwu Islamskiemu, poddając się ich propagandzie. Większość bojowników, z wyjątkiem

⁴³ *Letter dated 19 May 2015 from the Chair of the Security Council Committee...*, p. 5.

⁴⁴ E. Gould, K.F. Esteban, *The Long-Run Effect of 9/11: Terrorism, Backlash, and the Assimilation of Muslim Immigrants in the West*, „Economic Journal”, 2016, nr 126 (597), p. 2064–2114.

⁴⁵ O. Панфілов, *Чому у ІДІЛ російське обличчя?* 10.10.16, http://ukrmedia.center/articles/chomu_u_idil_rosijske_oblichchya-40462.html; https://nnovosti.info/articles/chomu_u_idil_rosijske_oblichchya-341.html [dostęp: 12.06.2017].

⁴⁶ Tamże.

⁴⁷ Więcej o „ruskim mirie”: O. Wasiuta, S. Wasiuta, *Wojna hybrydowa Rosji przeciwko Ukrainie*. Wydawnictwo ARCANA, Kraków 2017.

⁴⁸ Emirat Kaukaski – islamskie państwo proklamowane 31 października 2007 przez prezydenta Iczkerii Doku Umarowa. 31 października 2007 prezydent Czeczeńskiej Republiki Iczkerii Doku Umarow ogłosił likwidację państwa i powstanie Emiratu Kaukaskiego. Deklaracja ta wywołała rozłam wśród czeczeńskich bojowników. Kolejnymi emirami po Umarowie byli Alim Aschab Kebek (Aliaschab Alibułatowicz Kiebiekow) (2014–2015) i Magomied Sulejmanow (2015). Emirat Kaukaski miał być w zamierzeniu państwem, w skład którego oprócz Czeczenii miały wejść również Dagestan, Inguszetia, Osetia, Kabardo-Bałkaria i Karaczajo-Czerkiesja. Emirat Idea Emiratu Kaukaskiego (w rzeczywistości, społeczeństwa islamskiego chronionego przez szariat) ma wsparcie na Kaukazie. Są tacy, którzy są gotowi walczyć z bronią w rękę. Emirat Kaukaski został uznany za organizację terrorystyczną przez Stany Zjednoczone i Federację Rosyjską.

⁴⁹ Idel-Ural – autonomiczna republika rosyjska w Europie Wschodniej, istniejąca w latach 1917–1918, w początkowym okresie wojny domowej w Rosji.

niektórych, ogłosili o podporządkowaniu ISIS, wielu z nich wzięli udział w dżihadzie w różnych regionach świata. W każdej chwili są gotowi wrócić na Kaukaz⁵⁰.

Kaukascy mudżahedini od 2014 roku opuszczają swoje kryjówki w górach i przez Turcję przeprawiają się do Syrii, by zaciągnąć się do armii Państwa Islamskiego. W szeregach dżihadystów ma walczyć ok. 5 tys. ochotników z Kaukazu. Odpływ kaukaskich partyzantów na Bliski Wschód wynikał z sukcesów militarnych ISIS oraz z jego oddziaływania na sfrustrowaną klęskami wojennymi na Kaukazie młodzież. Walka o niepodległość Czeczeni prowadzona w latach 90. przерodziła się w XXI wieku w dżihadystyczną partyzantkę szukającą sojuszników wśród terrorystów z Al-Kaidy i Państwa Islamskiego. W lipcu 2015 roku Abu Bakr al-Baghdadi ogłosił Kaukaz nowym wilajetem (prowincją) Państwa Islamskiego. Apel przywódcy dżihadystów na Kaukazie pojawił się w czasie, kiedy Rosjanie rozpoczęli naloty na pozycje Państwa Islamskiego w Syrii⁵¹.

Według Ahmeda Umarowa aktywnie walcząc z zewnętrznym wrogiem, narody kaukaskie zostawili wewnętrznych wrogów, którzy sprzedali się przeciwnikowi i poszli do niego na służbę. Zostali oni przygotowani i wprowadzeni przez rosyjskie służby specjalne i celowo pracowali wewnątrz kaukaskich narodów, rozdzielając i wprowadzając niezgodę wśród ludności. Państwo Islamskie jest projektem, bez względu na to, czyj on jest, dla podziału muzułmanów i mudżahedinów na całym świecie, a zjednoczył wszystkich wrogów islamu, które wcześniej były rozdzielone⁵². „Wyjazd młodzieży i mudżahedinów z terytorium Emiratu Kaukaskiego do udziału w dżihadzie w Syrii i Iraku był napędzany przez służby specjalne Rosji. To jest fakt. Zrobiono to, aby osłabić dżihad na Kaukazie przeciw agresji Rosji, która przez wieki zabija narody kaukaskie, zasiedlając tę terytoria swoimi niewolnikami”⁵³.

Ciekawostką jest również fakt, że w lutym 2016 r. głowa Czeczenii, Ramzan Kadyrow niespodziewanie przyznał, że w ISIS znajdują się odesłani tam Czeczeni – „czeczeńskie siły specjalne”⁵⁴. Kadyrow poinformował także o utworzeniu rozgałęzionej sieci agentów „bezpośrednio w samym ISIS”, gdzie byli wysłani „najlepsi bojownicy republiki”⁵⁵. Według Kadyrowa, jeszcze na samym początku walk w Syrii, on otrzymał informacje o utworzeniu na Bliskim Wschodzie specjalnych obozów

⁵⁰ Т. Кавтарадзе, Ахмед Умаров: «В Имарате Кавказ идет процесс реорганизации», 18.10.2017, <http://newcaucasus.com/politics/16505-ahmed-umarov-v-imate-kavkaz-idet-prot-sess-reorganizatsii.html> [dostęp: 22.10.2017].

⁵¹ Kalifat przenosi wojnę na teren Rosji. „Przyląćcie się do walki na Kaukazie”, 5 października 2015, <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiata,2/panstwo-islamskie-na-kaukazie-emirat-kaukaski-apeluje-o-walke-w-rosji,582942.html> [dostęp: 20.10.2017].

⁵² Т. Кавтарадзе, Ахмед Умаров...

⁵³ Тамże.

⁵⁴ Ramzan Кадиров признался что в тылу ИГИЛ работает чеченский спецназ, 08.02.2016, <https://kavkaz.versia.ru/ramzan-kadyrov-priznalsya-cto-v-tylu-igil-rabotaet-chenskij-specnaz> [dostęp: 12.08.2017].

⁵⁵ Кадиров рассказал о чеченском спецназе в Сирии, 08 февраля 2016, <https://www.novayagazeta.ru/news/2016/02/08/118404-kadyrov-rasskazal-o-chechenskom-spetsnaz-v-sirii> [dostęp: 12.08.2017].

szkoleniowych dla szkolenia bojowników podtrzymujących wahhabizm⁵⁶. „Do tych obozów zostali wprowadzeni agenci służb specjalnych z Czeczenii – powiedział Ramzan Kadyrow. – O tym w Rosji jeszcze nie wiedziały, ale ja już wiedziałem, że zostanie nazwany Państwem Islamskim. Ja specjalnie wysłałem tam swoich ludzi, aby sprawdzić, czy jest to prawda”⁵⁷. „Nasi chłopcy przeszli szkolenia bojowe na bazach NATO”, - podkreślił głowa Czeczenii. Według Kadyrowa czeczeńskie siły specjalne zbierają informacje o strukturze, liczbie terrorystów, określają cele bombardowania i ustalają ich wynik⁵⁸.

Ta wypowiedź Kadyrowa szybko zniknęła, a następnie całkowicie została zapomniana. Wiele osób nie zrozumiało, że Kadyrow chciał powiedzieć, że ISIS ma coś wspólnego z Rosją i rosyjskimi służbami specjalnymi⁵⁹.

Dziwny jest również fakt pojawienia się w ISIS tadżyckiego pułkownika Gulmuroda Salimovicha Khalimova (Гулмурод Салимович Халимов – ros.), do obowiązków którego, jako dowódcy OMON MSW Tadżykistanu, należała walka z „bojownikami islamskimi” w Tadżykistanie. Khalimov w kwietniu 2015 r. w Tadżykistanie rzucił wszystko: swoją fermę drobiu, dwie żony i ośmioro dzieci i przyłączył się do ISIS. Potem w ISIS on został wybrany głównym wojskowym liderem. O tym nie zostało oficjalnie ogłoszone, ponieważ ISIS obawiała się, że on stanie się celem ataków lotniczych⁶⁰. Władze tadżyckie ogłosiły go wrogiem państwa, pozbawiły go nagród. Tadżyccy dziennikarze mówią, że większość bojowników ISIS narodowości tadżyckiej pochodzi właśnie z Rosji. To znaczy, że oni są wysyłani do Syrii i Iraku za pośrednictwem rosyjskiej Federalnej Służby Bezpieczeństwa⁶¹.

Zdolność ISIS do przyciągania zagranicznych bojowników i rekrutacji online stworzyła zmianę paradygmatu w operacjach antyterrorystycznych. Nie wystarczy już zlikwidować bojowników, skoro ich śmierć może zainspirować tysiące innych. Waszyngton nie zdołał ustanowić odpowiedniego systemu ochrony dla operacji cybernetycznych przeciw wirtualnym sieciom terrorystów⁶².

⁵⁶ «Еще в России не знали, а я уже знал, что будет “Исламское Государство”», сказал Рамзан, 09.02.2016, <https://sovsojuz.mirtesen.ru/blog/43122693582/%C2%ABEsche-v-Rossii-ne-znali,-a-ya-uzhe-znal,-chto-budet-%E2%80%9CIsламское> [dostęp: 12.08.2017].

⁵⁷ «Еще в России не знали, а я уже знал, что будет “Исламское государство”». Рамзан Кадиров рассказал о чеченском спецназе в Сирии, 08.02.2016, <https://www.kommersant.ru/doc/2911525> [dostęp: 12.08.2017].

⁵⁸ Кадиров рассказал о чеченском спецназе в Сирии, 08 февраля 2016, <https://www.novayagazeta.ru/news/2016/02/08/118404-kadyrov-rasskazal-o-chechenskom-spetsnaze-v-sirii> [dostęp: 12.08.2017]; Кадиров сообщил о работе чеченского спецназа в Сирии, 08 февраля 2016, <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/277274/> [dostęp: 12.08.2017].

⁵⁹ О. Панфілов, Чому у ІДІЛ російське обличчя? 10.10.16, http://ukrmedia.center/articles/chomu_u_idil_rosijske_oblichchya-40462.html; https://nnovosti.info/articles/chomu_u_idil_rosijske_oblichchya-341.html [dostęp: 12.06.2017].

⁶⁰ Гулмурод Халимов стал новым главарем террористической группировки ИГ, 4 сентября 2016, <http://tass.ru/mezhdunarodnaya-panorama/3591982> [dostęp: 12.08.2017].

⁶¹ О. Панфілов, Чому у ІДІЛ російське обличчя?...

⁶² С.М. McCaul, *A National Strategy To Win The War Against Islamist Terror*, September 2016, p. 6, <https://homeland.house.gov/wp-content/uploads/2016/09/A-National-Strategy-to-Win-the-War.pdf> [dostęp: 23.06.2017].

Specjalne metody istnieją dla kobiet, zwłaszcza młodych dziewcząt. ISIS przekonują tylko tych, których można wykorzystać zarówno w walkach lub zaspokajaniu potrzeb grup bojowych, albo w tworzeniu systemów podtrzymujących życie tego quasi-państwa (pracownicy służby zdrowia, firm naftowych, adwokaci). W procesie rekrutacji często unika się temat wojny – potencjalnej ofierze nie opowiadają o tym, że koniecznie muszą walczyć z bronią w ręku⁶³.

Zdaniem ekspertów, młode kobiety, które ulegają radykalizacji i wyruszają na ziemię kontrolowane przez ISIS, są motywowane tymi samymi względami, jak męskie rekrutacje, w tym poczucie przygody i chęć do prawidłowego postrzegania krzywdy w muzułmańskim świecie. Kiedy przyjeżdżają, zwykle poślubiają wojownika z Islamskiego Państwa w Iraku i Syrii i zaczynają ściśle kontrolowane życie domowej opieki nad dziećmi, gotowaniem i sprzątaniami.

Rozwiązanie długoterminowego i złożonego problemu stwarzanego przez zagranicznych bojowników-terrorystów wymaga długoterminowych, spójnych i skoordynowanych działań. Wiodąca rola w tej dziedzinie należy do wszystkich państw członkowskich ONZ, ponieważ działalność antyterrorystyczna wchodzi w sferę bezpieczeństwa narodowego. Jednocześnie coraz większą rolę w skutecznej reakcji na zagrożenia terrorystyczne odgrywa współpraca międzynarodowa, zarówno na poziomie dwustronnym, jak i wielostronnym. Państwa-członkowie ONZ i społeczność międzynarodowa napotykać się nie na nowe zagrożenia, a w zwiększone zagrożenia pochodzące od zagranicznych bojowników-terrorystów. Niektóre państwa członkowskie ONZ od dziesięcioleci próbują identyfikować potencjalnych bojowników zanim oni wyjadą do państw, gdzie idzie wojna lub konflikt wojskowy, zbierają i analizują odpowiednie dane, przyjmują przepisy, zapewniające odpowiednią strategię antyterrorystyczną, selekcjonują osoby powracające i deradykalizują byłych terrorystów. Niemniej jednak nawet kraje o bogatym doświadczeniu, podstawami prawnymi i zasobami finansowymi, są zagrożone ze względu na obecną skalę i głębię problemu. Taka tendencja nadal wyzywa obawy. Analiza danych z otwartych źródeł wskazuje na wzrost liczby zarejestrowanych zagranicznych bojowników-terrorystów na całym świecie w okresie od połowy 2014 roku do marca 2015 roku o 71 procent, częściowo ze względu na bardziej kompleksowe dane wewnętrzne, a także lepszy dostęp: do danych ze źródeł otwartych. Ponadto, istnieje wyraźny wzrost (od 70 do 733 procent) liczby bojowników z wielu krajów Europy i Azji⁶⁴.

Nie istnieje jednego modelu rekrutacji zagranicznych bojowników-terrorystów, który zmienia się w zależności od państwa. Ważnym aspektem rekrutacji są nadal kontakty między ludźmi, i dlatego istnieją centra rekrutacyjne w miastach i szkołach (jak na przykład w Wielkiej Brytanii), w więzieniach (jak we Francji) oraz w grupach kryminalnych (co widać na przykładzie etnicznych Czeczenów mieszkających w Austrii)⁶⁵.

⁶³ J. Hembrey, *ISIS recruits: Radicalized young women motivated by ideology, sense of adventure*, <http://www.cbc.ca/news/isis-recruits-radicalized-young-women-motivated-by-ideology-sense-of-adventure-1.2973691> [dostęp: 25.06.2017].

⁶⁴ *Letter dated 19 May 2015 from the Chair of the Security Council Committee...*, p. 9.

⁶⁵ Tamże, p. 14.

Rekrutacji nowych bojowników pomaga stosowana przez ISIS potrójna kampania, która opiera się na propagandzie idealizowanego społeczeństwa, interwencja w konflikt w Syrii i nacisk na natychmiastowe wyniki. Dla niektórych bojowników, według doniesień, bodźcem służą finansowe wynagrodzenia wypłacane przez ISIS. W niektórych europejskich państwach zwolennicy brutalnego ekstremizmu, które odgrywają dominującą rolę w niektórych instytucjach religijnych, zarówno publicznych jak i prywatnych, wykorzystują do celów rekrutacji zebrania wiernych. Obecność sieci terrorystycznych blisko szkół, ośrodków kultury i uczelni świadczą o stopniu uzależnienia rekrutacji od powiązań odpowiedniej wspólnoty etnicznej oraz wsparcia wśród swoich współwyznawców⁶⁶. Im bardziej ich lokalne społeczności muzułmańskie będą nastawione przeciwko terrorystom, im bardziej będą opowiadać się za integracją ze społeczeństwami zachodnimi, tym mniej osób będzie gotowych na psychiczne przeciwstawienie się swojej społeczności. Stosunkowo nowym wskaźnikiem jest odsetek kobiet zwerbowanych jako zagraniczni bojownicy-terrorysty. Pojawiają się liczne przypadki wykorzystania przez ISIS jako bojowników nieletnich.

Ponieważ grupy i sieci terrorystyczne by przetrwać muszą pokazać, że są zdolne do działania (a naturą tego działania jest przeprowadzanie zamachów), są więc nieustannie zmuszone do opracowywania i przygotowywania równolegle wielu spisków terrorystycznych, ze względu na przeciwdziałanie narodowych systemów bezpieczeństwa państw zagrożonych – im bardziej skuteczne jest to przeciwdziałanie, tym trudniejsze staje się położenie terrorystów, którzy mogą w takiej sytuacji być skłonni do poszukiwania mniej wartościowych z punktu widzenia propagandowego celów, ale takich, w które o wiele łatwiej będzie im uderzyć, biorąc pod uwagę techniczno-organizacyjny punkt widzenia.

Podsumowanie

W walce z Państwem Islamskim doszło ostatnio do przełomu. Amerykanom udało się przekonać rządy państw Bliskiego Wschodu, aby aktywnie włączyły się w walkę z dżihadystami, którzy proklamowali na kontrolowanych przez siebie terenach kalifat. To jednak dopiero jest początek długiej walki, która nie obędzie się bez niespodzianek.

ISIS jest obecnie bardzo osłabione. Atak wojsk koalicji powoduje, że zasięg terytorialny państwa wciąż się zmniejsza, ale dzięki właśnie stabilnemu systemowi finansowania organizacja nie przestanie działać. Przyszłością będzie jednak zapewne przejście do walk z ukrycia, bez zachowania parapaństwowego charakteru. Terrorysty będą jeszcze przez długie lata postrachem Europy. Nawet ich rozbicie nie będzie jednak końcem wojny z terroryzmem. Istnienie ISIS pokazało, bowiem, że w dobie Internetu nawet radykalne idee mają szansę na finansowanie. Fizyczne zniszczenia kalifatu jest tylko kwestią czasu, to jednak nie likwiduje problemu. To jedynie leczenie objawów. Fundamentalizm powstał już jakiś czas temu i ISIS jest tylko jedną z jego form. Jednocześnie doszedł nowy element, mit nowego kalifatu i jego męczenników, którzy polegli w walce z siłami zła, krzyżowcami. To jest

⁶⁶ Tamże.

gwarantem, że problem nie zniknie, nabierze tylko pewnie nowych form. Kolejnym elementem gwarantującym w tym rejonie problemy, są bardzo różne interesy grupy zarówno lokalnych, jak i światowych.

Państwo Islamskie jeszcze długo będzie destabilizować sytuację międzynarodową i zagrażać bezpieczeństwu. Jak uważa S. Wojciechowski, „poznanie źródeł sukcesów ISIS uznać należy za kwestę priorytetową, która może być pomocna nie tylko w pokonaniu ISIS, ale także uniknięciu w przyszłości wzrostu potęgi innych organizacji islamistycznych czy terrorystycznych. Takie zagrożenie, w zróżnicowanym stopniu, występuje obecnie w różnych częściach świata, na przykład w: Algierii, Libii, Tunezji, Libanie, Jordanii, Palestynie, Nigerii, Czadzie, Nigrze, Somalii, Jemenie, Afganistanie, Pakistanie, Bangladeszu czy Indonezji”⁶⁷. Nawet jeśli zniknie ISIS jako państwo w północnym Iraku i Syrii, to nośnik radykalizmu salafickiego pozostanie w postaci sekt wewnątrz islamskich, tak jak w każdej innej kulturze i religii występują sekty radykalne opierające się na zmanipulowanym fundamentalizmie.

Bibliografia

- 25,000–30,000 foreigners fighting for ISIS – Russian dep. defense minister Anatoly Antonov, 05.11.2015; <https://www.rt.com/news/320705-russia-isis-syria-asean/> [dostęp: 22.06.2017].
- 25,000–30,000 foreigners fighting for ISIS – Russian dep. defense minister Anatoly Antonov, 05.11.2015; <https://www.rt.com/news/320705-russia-isis-syria-asean/> [dostęp: 22.06.2017].
- Barrett R., *The Islamic State*. The Report by Head of the UN’s al-Qaida and Taliban monitoring group. N.Y., November 2014.
- Benmelech E., Klor E.F., *What Explains the Flow of Foreign Fighters to ISIS?* Department of Economics, 2016, http://www.kellogg.northwestern.edu/faculty/benmelech/html/BenmelechPapers/ISIS_April_13_2016_Effi_final.pdf [dostęp: 11.06.2017].
- Brow J., *Abdelhamid Abaaoud: 5 Things To Know About Alleged Mastermind Behind Paris Attacks*, november 18, 2015, <http://hollywoodlife.com/2015/11/18/who-is-abdelhamid-abaaoud-terrorist-paris-attacks-mastermind/> [dostęp: 10.08.2017].
- Cockbur P., *War with Isis: Islamic militants have army of 200,000, claims senior Kurdish leader*, 16 November 2014, <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/war-with-isis-islamic-militantshave-army-of-200000-claims-kurdish-leader-9863418.html> [dostęp: 27.06.2017].
- Czym jest, Daesh? Czy to tylko nowa nazwa Państwa Islamskiego?* <http://alexjones.pl/aj/aj-swiat/aj-polityka-na-swiecie/item/72329-czym-jest-%E2%80%99Aadaesh%E2%80%9999-czy-to-tylko-nowa-nazwa-panstwa-islamskiego> [dostęp: 11.04.2017].
- Gawęda M., *Potencjał militarny Państwa Islamskiego. Tylko interwencja lądowa zatrzyma „armię nowej generacji”*, <http://www.defence24.pl/138274,potencjal-militarny-panstwa-islamskiego-tylko-interwencja-ladowa-zatrzyma-armie-nowej-generacji> [dostęp: 27.06.2017].
- Gould E., Esteban K.F., *The Long-Run Effect of 9/11: Terrorism, Backlash, and the Assimilation of Muslim Immigrants in the West*, „Economic Journal” 2016, nr 126(597).

⁶⁷ S. Wojciechowski, *Fenomen „Państwa Islamskiego” i jego źródła*, „Przegląd Strategiczny” 2016, nr 9, s. 152–153.

- Hall R., *The U.S. Has Been Bombing the Islamic State for a Year. What Has Been Achieved?*, Global Post, August 13, 2015, <http://theweek.com/articles/571084/been-bombing-islamic-state-year-what-been-achieved> [dostęp: 15.06.2017].
- Hegghammer T., *Should I Stay or Should I Go? Explaining Variation in Western Jihadists' Choice between Domestic and Foreign Fighting*, „American Political Science Review” 2013, nr 107(1).
- Hembrey J., *ISIS recruits: Radicalized young women motivated by ideology, sense of adventure*, <http://www.cbc.ca/news/isis-recruits-radicalized-young-women-motivated-by-ideology-sense-of-adventure-1.2973691> [dostęp: 25.06.2017].
- Hosken A., *Empire of Fear: Inside the Islamic State*, Oneworld Publications, London 2015.
- Integracja europejska: nowe bariery czy trwałe kryzys?* red. K. Żukrowska, Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2006.
- ISIS, ILIS, DAESH, czy Państwo Islamskie: która nazwa jest właściwa i czemu jest ich tak wiele*, <http://www.polishexpress.co.uk/isis-ilis-daesh-czy-panstwo-islamskie-ktora-nazwa-jest-wlasciwa-czemu-jest-ich-tak-wiele> [dostęp: 18.05.2017]
- Islamic State's 43 Global Affiliates Interactive World Map*, <https://intelcenter.com/maps/is-affiliates-map.html> [dostęp: 22.06.2017].
- Kalifat przenosi wojnę na teren Rosji. „Przyląćcie się do walki na Kaukazie”*, 5 października 2015, <https://www.tvn24.pl/wiadomosci-ze-swiatea,2/panstwo-islamskie-na-kaukazie-emirat-kaukaski-apeluje-o-walke-w-rosji,582942.html> [dostęp: 20.10.2017].
- Letter dated 19 May 2015 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999) and 1989 (2011) concerning Al-Qaida and associated individuals and entities addressed to the President of the Security Council*, United Nations, 19 May 2015, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2015/358&referer=/english/&Lang=E [dostęp: 17.06.2017].
- Letter dated 19 May 2015 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999) and 1989 (2011) concerning Al-Qaida and associated individuals and entities addressed to the President of the Security Council*, United Nations, 19 May 2015, p. 6, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2015/358&referer=/english/&Lang=E [dostęp: 7.06.2017].
- Malet D., *Foreign Fighter Mobilization and Persistence in a Global Context*, „Terrorism and Political Violence” 2015, vol. 27, nr 3.
- Malet D., *What Does the Evidence Tell Us about the Impact of Foreign Fighters on Home-grown Radicalisation?*, Radicalisation Research Briefing, <http://www.radicalisationresearch.org/debate/malet-foreign-fighters-home-grown-radicalization/> [dostęp: 21.06.2017];
- Mazur P., *Dziha@[at] kontra McŚwiat – poszukiwanie swojej tożsamości przez mużłmanów w mediach społecznościowych drogą do radykalizacji postaw*, [w:] *Współczesne wyzwania bezpieczeństwa europejskiego*, red. P. Mazur, O. Wasiuta, Wydawnictwo „Attyka”, Kraków 2016.
- Mazur P., *E-dżihad, soft Power radykalizmu islamskiego*, [w:] *Walka informacyjna: uwarunkowania, incydenty, wyzwania*, red. H. Batorowska, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej. Instytut Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej, Kraków 2017.
- Mazur P., Skorut P., *Państwo i zagrożenie. Analiza zagadnienia na wybranych przykładach P. wykorzystania mediów społecznościowych przez terrorystów*, [w:] *Resocjalizować, we współczesnej rzeczywistości społecznej? ale jak?*, red. T. Sołtysiak, M. Gołębowska, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2017.

- McCaul C.M., *A National Strategy To Win The War Against Islamist Terror*, September 2016, p.6, <https://homeland.house.gov/wp-content/uploads/2016/09/A-National-Strategy-to-Win-the-War.pdf> [dostęp: 23.06.2017].
- McCauley C., *Western Muslims volunteering to fight in Syria and Iraq: Why do they go, and what should we do?* Freedom From Fear Magazine, nr 11 (2015), <http://f3magazine.unicri.it/?p=%201073> [dostęp: 23.06.2017].
- Mekhennet S., Faiola A., Ryan M., *Suspected architect of Paris attacks is dead, 2 senior European officials say*, november 18, 2015 https://www.washingtonpost.com/world/2-attack-suspects-in-dead-after-french-police-raid-north-of-paris/2015/11/18/a2b6d52e-8d6a-11e5-934c-a369c80822c2_story.html?utm_term=.756a6b393406 [dostęp: 10.08.2017].
- Munich Security Report 2017: „*Post-Truth, Post-West, Post-Order?*” <https://www.security-conference.de/en/discussion/munich-security-report/> [dostęp: 17.06.2017].
- National Security Division, *Assistant Attorney General John P. Carlin Delivers Remarks at the International Institute for Justice and the Rule of Law's Event on More Effective Responses to the Foreign Terrorist Fighter Threat*, Department of Justice, 28 September 2015, http://www.justice.gov/opa/speech/assistant-attorney-general-john-p-carlin-delivers-remarks-international-institute-justice?utm_source=%20Sailthru&utm_medium=email&utm_campaign=New%20Campaign&utm_term=%2ASituation%20Report [dostęp: 21.06.2017].
- Neumann P.R., *Foreign fighter total in Syria/Iraq now exceeds 20,000; surpasses Afghanistan conflict in the 1980s*.26/01/2015, <http://icsr.info/2015/01/foreign-fighter-total-syria-iraq-now-exceeds-20000-surpasses-afghanistan-conflict-1980s/> [dostęp: 17.06.2017].
- Nowicki M.A., *Europejski Trybunał Praw Człowieka: Wybór Orzeczeń 2012*, Wolters Kluwer, Warszawa 2013.
- Ołowski T., *Wojna z Kalifatem: armia Państwa Islamskiego*, „FAE Policy Paper” 2014, nr 33.
- Report of the Secretary-General on the threat posed by ISIL (Da'esh) to international peace and security and the range of United Nations efforts in support of Member States in countering the threat*, 29 January 2016, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N16/023/53/PDF/N1602353.pdf?OpenElement> [dostęp: 21.06.2017].
- Schmid A.P., *Foreign (Terrorist) Fighter Estimates: Conceptual and Data Issues ICCT*, Policy Brief, The Hague 2015, <https://www.icct.nl/wp-content/uploads/2015/10/ICCT-Schmid-Foreign-Terrorist-Fighter-Estimates-Conceptual-and-Data-Issues-October20152.pdf> [dostęp: 25.06.2017].
- Sharma S., *Map: How the Flow of Foreign Fighters to Iraq and Syria Has Surged Since October*, The Washington Post, 27 January 2015, <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2015/01/27/map-how-the-flow-of-foreign-fighters-to-iraq-and-syria-has-surged-since-october/> [dostęp: 23.06.2017].
- US Congress Homeland Security Committee, *Final Report of the Task Force on Combating Terrorist and Foreign Fighter Travel*. Washington, D.C., September 2015, pp. 11–12, <https://homeland.house.gov/wp-content/uploads/2015/09/TaskForceFinalReport.pdf> [dostęp: 21.06.2017].
- Wasiuta O., Wasiuta S., *Wojna hybrydowa Rosji przeciwko Ukrainie*. Wydawnictwo ARCANA, Kraków 2017.
- Wojciechowski S., *Fenomen „Państwa Islamskiego” i jego źródła*, „Przegląd Strategiczny” 2016, nr 9.

- Wywiad A. Makhoul-Yatim z Wassim Nasr, *Derrière le terrorisme de l'EI il y a des ressorts qu'il faut comprendre*, <http://www.france24.com/fr/20160531-etat-islamique-wassim-nasr-terrorisme-ei-jihadiste-terrorisme-islamiste-syrie-irak> [dostęp: 01.07.2017].
- В Сирии уничтожено 160 боевиков ИГ, имеющих гражданство РФ*, „Независимая газета”, 2015, 19 ноября, <http://www.ng.ru/news/524372.html> [dostęp: 22.06.2017].
- Гулмурод Халимов стал новым главарем террористической группировки ИГ*, 4 сентября 2016, <http://tass.ru/mezhdunarodnaya-panorama/3591982> [dostęp: 12.08.2017].
- «Еще в России не знали, а я уже знал, что будет “Исламское Государство”», сказал Рамзан, 09.02.2016, <https://sovsojuz.mirtesen.ru/blog/43122693582/%C2%ABEsche-v-Rossii-ne-znali,-a-ya-uzhe-znal,-chto-budet-%E2%80%9CIsламское> [dostęp: 12.08.2017].
- «Еще в России не знали, а я уже знал, что будет “Исламское государство”». Рамзан Кадыров рассказал о чеченском спецназе в Сирии, 08.02.2016, <https://www.kommersant.ru/doc/2911525> [dostęp: 12.08.2017].
- Кавтарадзе Т., *Ахмед Умаров: «В Имарате Кавказ идет процесс реорганизации»*, 18.10.2017, <http://newcaucasus.com/politics/16505-ahmed-umarov-v-imate-kavkaz-idet-protsess-reorganizatsii.html> [dostęp: 22.10.2017].
- Кадыров рассказал о чеченском спецназе в Сирии*, 08 февраля 2016, <https://www.novayagazeta.ru/news/2016/02/08/118404-kadyrov-rasskazal-o-chechenskom-spet-snaze-v-sirii> [dostęp: 12.08.2017].
- Кадыров сообщил о работе чеченского спецназа в Сирии*, 08 февраля 2016,, <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/277274/> [dostęp: 12.08.2017].
- Панфілов О., *Чому у ДІІЛ російське обличчя?* 10.10.16, http://ukrmedia.center/articles/chomu_u_idil_rosijske_oblichchya-40462.html; https://nnovosti.info/articles/chomu_u_idil_rosijske_oblichchja-341.html [dostęp: 12.06.2017].
- Рамзан Кадыров признался что в тылу ИГИЛ работает чеченский спецназ*, 08.02.2016, <https://kavkaz.versia.ru/ramzan-kadyrov-priznalsya-chto-v-tylu-igil-rabotaet-chechenskij-sпецnaz> [dostęp: 12.08.2017].

Recruitment of Foreign Warriors for ISIS

Abstract

Islamic State as the ideology will destabilize international situation and threaten the peace for long. Yet, foreign Jihad Group joining ISIS is an unprecedented event. It is probable that at least 40 per cent ISIS warriors are foreigners from over the half the countries in the world, whereas one fifth is the citizens or residents of Western European countries and one third is Russian speaking citizens of CIS countries: Chechens, Tatars, Tajiks, Uzbeks, Azeris, Russians. Recruitment of foreign warriors for ISIS is a global occurrence and poses a threat to international community. The main recruitment factors are: propaganda of the idealized society and remuneration paid by ISIS.

Słowa kluczowe: Państwo Islamskie, ekstremizm, rekrutacja bojowników, cudzoziemcy w ISIS

Keywords: Islamic State, extremism, warrior recruitment, the foreigners in ISIS

Olga Wasiuta

prof. zw., dr hab., Dyrektor Instytutu Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Obecnie zainteresowania naukowe prof. Olgi Wasiuty koncentrują się wokół problemów bezpieczeństwa regionalnego

i wojny hybrydowej, prowadzonej przez Rosję bezpieczeństwa krajów europejskich. W tym kontekście czynnik rosyjski jest istotny we wszystkich niemal wymiarach składających się na przeszłość, teraźniejszość i przyszłość krajów Europy Środkowo-Wschodniej, w tym Ukrainy. W tym kontekście ważne są badania przemian polityczno-społecznych w Rosji i w Ukrainie, współzależności oraz sprzeczności interesów Rosji a byłych republik ZSRR w perspektywie porównawczej, priorytetów i uchybień polityki zagranicznej Rosji oraz przyczyn i skutków współczesnych konfliktów polityczno-militarnych na postradzieckiej przestrzeni geopolitycznej. Najnowsza część dorobku naukowego koncentruje się na problemach bezpieczeństwa związanych z działalnością Państwa Islamskiego.

Sergiusz Wasiuta

prof. zw., dr hab., Kierownik Zakładu Geopolityki, Geostrategii i Zagrożeń Cywilizacyjnych w Instytucie Politologii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Zainteresowania naukowe prof. Sergiusza Wasiuty – polityczny i społeczno-ekonomiczny rozwój Ukrainy w okresie niepodległości; stosunki polsko-ukraińskie; historia i polityka ochrony środowiska naturalnego oraz wykorzystania zasobów przyrody w byłym ZSRR i okresie poradzieckim; bezpieczeństwo ekologiczne oraz społeczno-gospodarcze; katastrofa w Czarnobylu i jej wpływ na bezpieczeństwo energetyczne; przyczyny i skutki kryzysu ekologicznego w kontekście zagrożeń cywilizacyjnych i polityki bezpieczeństwa. Najnowsza część dorobku naukowego koncentruje się na problemach bezpieczeństwa informacyjnego, ekologicznego i energetycznego, wojny hybrydowej.